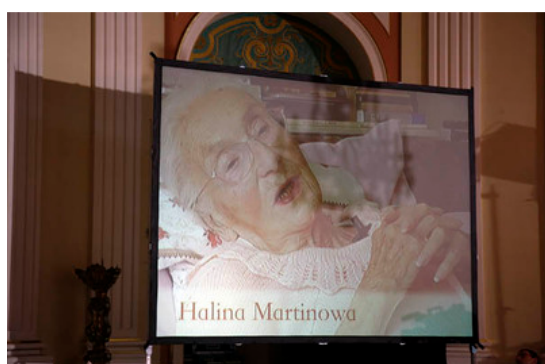

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/konkursy-i-nagrody/nagrada-kustosz-pamieci/2007/24252,Halina-Martinowa-1911-2007.html>
17.04.2024, 03:39

Halina Martinowa (1911-2007)

Pseudonimy: „Dorota”, „Maja”, „Zakos”. Halina Martinowa z d. Duma de Vajda Hunyad, urodziła się 20 sierpnia 1911 r. w Warszawie. Po ukończeniu w 1928 r. gimnazjum studiowała, jako jedyna kobieta, na Wydziale Mechanicznym (Sekcja Lotnicza) Politechniki Warszawskiej. W 1934 r. przenieśli się na studia ogrodnicze w SGGW, które ukończyła w 1938 roku. W 1935 r. wyszła za mąż za wybitnego ekonomistę Wiktora Martina.

Po zajęciu Zaolzia przenieśli się wraz z rodziną do pasa przygranicznego – na zlecenie polskich władz organizowała tam punkty sanitarne, wspomagała uciekinierów z Czechosłowacji, współpracowała z wywiadem. Po wybuchu wojny wróciła do majątku rodziców – Pawłowice, pow. Grójec. W konspiracji organizowała magazynowanie broni pozostawionej przez polskie oddziały, jej dom służył ukrywającym się i bezdomnym. W 1940 r. zaprzysiężona do ZWZ, współpracowała z Biurem Informacji i Propagandy, pisywała do Biuletynu Informacyjnego. Po zarekwirowaniu w 1942 r. Pawłowic mieszkała w Warszawie i okolicy, współdziałając z oddziałem bojowym Kedywu Z. Zajdlera-Rybickiego „Żbika”. W 1943 r. została przydzielona do zadań specjalnych przy Komendzie Obszaru Warszawskiego (propaganda antykomunistyczna). W czasie Powstania Warszawskiego prowadziła nasłuchy radiowe w trzech językach dla KG AK. Była łączniczką i sanitariuszką. Została ranna.

W listopadzie 1946 r. przedostała się do Anglii. W grudniu 1947 r. wypełniła misję kurierską do Polski. W latach 50. ukończyła Szkołę Sztuk Pięknych w Londynie. Od początku pobytu na emigracji brała wraz z mężem czynny udział w życiu emigracji. Jest jedną z założycielek i wieloletnią przewodniczącą Funduszu Inwalidów AK i Pomocy na Kraj, przez długi czas była wiceprzewodniczącą Zarządu Głównego Koła AK w Londynie i redaktorką jego organu – Biuletynu Informacyjnego. Ma w dorobku liczne publikacje w prasie emigracyjnej i cenną

działalność archiwalno-wydawniczą, dokumentującą powstanie warszawskie i działalność AK. Pod jej redakcją ukazały się: Szare Szeregi. ZHP w czasie II wojny światowej. Ocalałe dokumenty, Londyn 1982 oraz Łączność, sabotaż, dywersja. Kobiety w Armii Krajowej, Londyn 1985. W czasie Solidarności i stanu wojennego prowadziła akcję propagandową i charytatywną, wygłaszając prelekcje po całej Wielkiej Brytanii. Zorganizowała sieć punktów odbioru pomocy charytatywnej.

Została uhonorowana wieloma odznaczeniami, m.in. Krzyżem AK, Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Medalem Wojska – czterokrotnie, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Halina Martinowa zmarła 26 listopada 2007 r. w Londynie.

[na podst. tekstu Izabeli Kuczyńskiej]